

RÄÄSYN AURINKOVOIMALA-ALUEEN LUONTO- JA YMPÄRISTÖSELVITYS

Keuruu

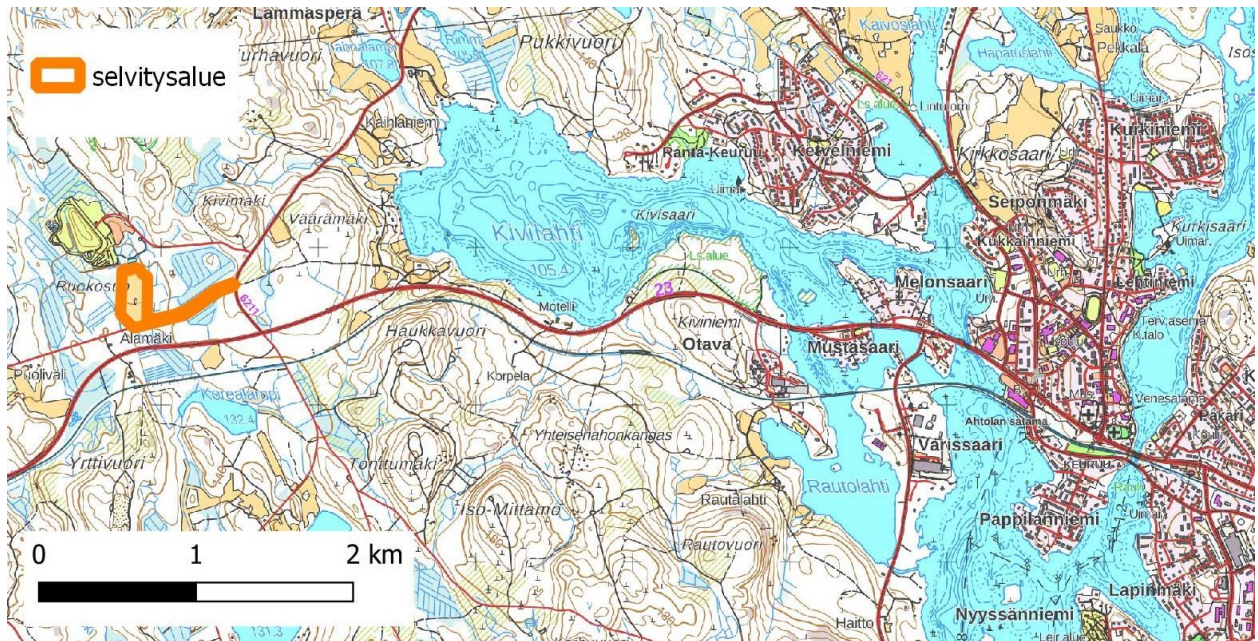
2024

Aallokas Oy

www.aallokas.fi

1. Tavoite ja menetelmät

Työssä selvitettiin luontoarvot Rääsyn pellolle suunnitellun aurinkovoimalan alueelta ja sen viereiseltä mahdolliselta uudelta sähkönsiirtoreitiltä Keuruulla (kuva 1). Lisäksi arvioitiin ympäristövaikutuksia, joita voi olla tarpeen huomioida hankkeessa. Selvitysalueen pinta-ala on 7 hehtaaria, jonka lisäksi huomioitiin kytkeytyneisyys ympäristöön.

Kuva 1. Selvitysalueen sijainti. (pohjakartta: Maanmittauslaitos)

Tarkoituksena oli löytää luontokohteet, joilla voi olla merkitystä aurinkovoimalan rakentamispäätöksen tai suunnittelun kannalta. Tällaisia ovat luonnonsuojelulain- (mm. 64 §), metsälain- (10 §) ja vesilain (mm. 11 §) mukaan säästettävät kohteet, lajistollisesti arvokkaat kohteet (mm. luontodirektiivin IV-liite, uhanalaiset, lintudirektiivin I-liite, Suomen erityisvastuulajit) sekä uhanalaiset- ja muut tärkeät elinympäristöt. Selvityksen teki kokenut luontokartoittaja Matti Aalto (FM ympäristötieteet, DI).

Alueelle tehtiin maastokäynti 9.11.2024 (Matti Aalto). Olemassa olevat luontohavainnot katsottiin Laji.fi-järjestelmästä ja Tiira-lintutietopalvelusta. Lisäksi Aallokas Oy:n erityisasiantuntija Esa Aalto (biologi, FT) on havainnoinut aluetta tieltä katsoen etenkin lintukartoitusmielessä 7.6.2016 ja 12.7.2022. Havaintojen tarkentamiseksi haastateltiin paikallisia luontoharrastajia (Myntti & Pihlainen 2024).

Selvityksen maastokäynnin ajankohta sopi pelto- ja metsäelinympäristöjen yleiseen havainnointiin, mutta lajihavainnoinnin kannalta marraskuu ei ole sopiva ajankohta. Alueen elinympäristöt ovat kuitenkin sellaisia, että tarkempaa lajihavainnointia ei katsottu tarpeelliseksi. Luontoselvitys saatiin tehtyä riittävällä tarkkuudella elinympäristötarkasteluun ja useisiin aiempiin satunnaishavainnointikäynteihin perustuen.

Ympäristöselvityksessä arvioitiin etenkin ilmasto- ja vesistövaikutuksia. Maastokäynnillä mitattiin alueen turvepaksuuksia harjaterästankoja maahan työntämällä noin 30 paikasta.

2. Luontoarvot

Alueella ei ole merkittäviä rakentamiseen vaikuttavia luontoarvoja. Alue on menettänyt luonnontilansa pellonraivauksen ja metsätalouden seurauksena. Alueen lähellä ei ole Natura- tai muita luonnonsuojelualueita tai pohjavesialueita, joihin maankäytön muutoksilla olisi vaikutusta.

Maastokäynnillä alueen tavanomaisesta kasvilajistosta määritettiin maitohorsma, nurmilauha, suo-ohdake, mesiangervo, koiranputki, karhunputki, hevонhierakka, nokkonen ja vadelma. Havaittu lajisto kuvaa alueen olevan tavanomainen kesantopelto.

Paikalliset lintuharrastajat ovat seuranneet alueen linnustoa varsin hyvin. Uhanalaisista lintulajeista alueella on pesimäaikaan havaittu vaarantunut pensastasku (vuosina 2016, 2011, 2010) (Tiira.fi). Silmälläpidettävistä lintulajeista alueella on pesimäaikaan havaittu taivaanvuohi (2016) (Tiira.fi). Nämä lajit ovat tyypillistä vastaavien peltoalueiden lajistoa Keuruun seudulla. Pensastaskun ja taivaanvuohen harvinaistumisen syynä peltoympäristöissä on yleinen maatalousalueiden monimuotoisuuden väheneminen, johon aurinkovoimalarakentamisella on erittäin vähän vaikutusta. Harvalukuisista lajeista pellon läheisyydessä ovat todennäköisesti pesineet myös isolepinkäinen (havainnot 2022, 2018 ja 2015) ja pikkulepinkäinen (2013). Kaikki yllä mainitut lajit saattavat pesiä alueella myös aurinkovoimaloiden rakentamisen jälkeen.

Pellon lähistöltä on havaintoja teeriparvista (2023 12 yksilöä, 2022 20 yks. ja 2021 18 yks.) (Tiira.fi), mutta pellolla ei ole teerten soidinpaikkaa (Myntti & Pihlainen 2024). Pellolla on toisinaan runsaasti pikkunisäkkäitä (myyriä, hiiriä ja päästäisiä), sillä tuulihaukka ja uhanalainen hiirihaukka on havaittu saalistamassa pellon yläpuolella useita kertoja viimeisten 15 vuoden aikana (Tiira.fi). Myös varpushaukasta ja uhanalaisesta sinisuohaukasta on havaintoja. Havaintojen perusteella pelto ei kuitenkaan ole tavanomaista avointa ympäristöä merkittävämpi petolintujen ruokailualue. Aurinkovoimarakentaminen ei välttämättä vaikuta pikkunisäkäsmääriin ja petolintujen alueen käyttöön.

Luontodirektiivin IV-liitteen lajeista saukko käyttää pellon länsilaidan ojaa kulkureittinään (kuva 2). Laji.fi -järjestelmään on kirjattu havainnot saukon jäljistä vuosilta 2014–2016.

Luontodirektiivin IV-liitteen lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Ojan osalta on kuitenkin kyse kulkureitistä, eikä selvitysalueella ole saukolle sopivia lisääntymis- tai levähdyspaikkoja.

Selvitysalueella on metsää vain mahdollisella uudella sähkönsiirtoreitillä tien varressa. Metsä on pääasiassa suonlaitamännikköä (kuva 3) ja pieneltä osin kuusitaimikkoa. Metsä ei ole liito-oravalle sopivaa elinympäristöä, eikä metsässä ole muitakaan huomionarvoisia luontoarvoja.

Luontodirektiivin IV-liitteen viitasammakolle, sudenkorennoille tai kasveille sopivaa elinympäristöä ei selvitysalueella ole. Myöskään lepakoille sopivia lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ei alueella ole, mutta lepakot voivat tuki käyttää aluetta esimerkiksi ruokailuun.

Kuva 2. Pellon länsilaidan oja ei ole kovin suuri, mutta saukko käyttää sitä todennäköisesti vakituisena kulkureittinään.

Kuva 3. Mahdollisen uuden sähkönsiirtoreitin metsä on pääosin suonlaitamännikköä.

3. Ympäristöarvot

Alueen pelto on lähes kokonaisuudessaan turvepohjaista. Eteläosassa turvepaksuudet ovat paikoin jopa yli kolme metriä. Pohjoispuoliskolla turvepaksuus on suurimmaksi osaksi 20–40 cm. Keskiosassa turvepaksuus vaihtelee pääosin 0–1 metrin välillä ja joitain kivennäismaakumpareitakin on. Kumpareille on koottu muutamia kivikasoja.

Turve on merkittävä hiilivarasto, jonka lahoamista hiilidioksidina taivaalle ilmastonmuutosta kiihdyttämään tulee välttää. Lahoamisen pystyy estämään pitämällä vedenpinnan korkealla, jolloin turve säilyy hapettomassa tilassa. Tätä tavoitetta voi edistää esimerkiksi lisäkuivatusta välttämällä, oja tukkimalla tai sääätosalaojilla. Suunnittelussa kannattaa huomioida, että aurinkovoimalan käyttövaiheessa vedenpintaa voi todennäköisesti pitää korkeammalla kuin rakennusvaiheessa.

Vedenpinnan pitäminen korkealla on myös merkittävin alueelta lähteviä vesistöjä vähentävä tekijä. Toki lisäksi mahdollinen maanmuokkaus ja kasvipeitteeton maa aiheuttavat vesistöjä. Kokonaisuutena aurinkovoimalarakentamisen vaikutus vesistöjä on kuitenkin hyvin vähäinen.

Kuva 4. Turvepellolla ylläpidettävä vedenpinnan korkeus ratkaisee turpeen lahoamisen. Rääsyn salaoja.

4. Johtopäätökset

Alueella ei ole rakentamispäätökseen vaikuttavia luonto- tai ympäristöarvoja. Aurinkovoimarakentamisessa luonto- ja ympäristöarvoja on mahdollista huomioida aurinkopaneelien alle jäävän kasvillisuuden ja maaperän tilaan vaikuttamalla.

Lähteet

- Kontula T. & Raunio A. 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja. Suomen Ympäristö 5/2018. Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö.
- Laji.fi 2024: Suomen Lajitietokeskus, www.laji.fi, (tiedot tarkistettu 8.11.2024).
- Metsäkeskus 2024: Rajapinnat -verkkosivu. <https://www.metsakeskus.fi/fi/avoin-metsa-ja-luontotieto/aineistot-paikkatieto-ohjelmille/rajapinnat>
- Myntti T. & Pihlainen J. 2024: Suullinen tiedonanto Rääsyn pellon luontohavainnoista viime vuosilta, 9.11.2024.
- Mäkelä K. & Salo P. 2023: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 4/2023.
- Tiira.fi 2024: Tiira-lintutietopalvelu. BirdLife Suomi. www.tiira.fi (tiedot tarkistettu 10.11.2024).
- Ympäristöministeriö, Suomen Ympäristökeskus & Luonnontieteellinen Keskusmuseo 2020: Punaisen kirjan verkkopalvelu. Uhanalaisuusarvioinnin tuloksia. Saatavilla <https://punainenkirja.laji.fi/>